

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 19.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Egoizmus vzbudzuje pohoršenie (z myšlienok pápeža Františka)

„Kto by pohoršil jedného z týchto maličkých, ktorí veria vo mňa, pre toho je oveľa lepšie, aby mu zavesili mlynský kameň na krk a hodili ho do mora“ (Mk 9, 42).

Týmito slovami, adresovanými učeníkom, Ježiš varuje pred nebezpečenstvom pohoršovania, teda prekážať na ceste zraňovať život „maličkých“. Rád by som sa spolu s vami nad tým zamyslel vo svetlentoch kľúčových slov: otvorenosť, spoločenstvo a svedectvo.

Na začiatku *otvorenosť*. Pripomeňme si scénu odohrávajúcu sa v Kafarnaume, učeníci by chceli zabrániť istému mužovi, aby v mene

Majstra vyhánal démonov, pretože - ako hovoria - „nešiel za nami“ (Mk 9, 38), chcel povedať, že „nepatrí do našej skupiny“. Ježiš ich však - ako vždy - prekvapí a pokarhá, vyzve ich, aby prekročili svoje plány, aby sa „nepohoršovali“ nad Božou slobodou.

Táto scéna sa týka aj nás a nášho kresťanského života. Skutočne, všetci sme krstom dostali poslanie v Cirkvi. Je to však dar, nie honosný titul. Spoločenstvo veriacich nie je krúžkom privilegovaných, je to rodina zachránených a my nie sme poslaní prinášať evanjelium svetu vlastnými zásluhami, ale Božou milosťou, jeho milosrdenstvom a dôverou, že napriek

všetkým našim obmedzeniam a hriechom do nás naďalej vkladá otcovskú lásku a vidí v nás to, čo my sami nevidíme. Preto nás volá, posielala a trpezlivo nás sprevádza deň čo deň.

A to nás privádza k druhému slovu: *spoločenstvo*. Svätý Jakub nám o ňom hovorí dvoma silnými obrazmi: bohatstvo, ktoré sa kazí (porov. v. 3), a protesty žencov, ktoré sa dostávajú k ušiam Pána (porov. v. 4). Pripomína nám tak, že jedinou cestou života je cesta daru, lásky, ktorá spája v zdieľaní. Cesta sebecka vytvára len uzavretosť, múry a prekážky - vlastne „pohoršenia“ -, ktoré nás pripútavajú k veciam a vzdávajú od Boha a našich bratov a sestier.

Pomyslime napríklad na to, čo sa stane, keď sa do základu života jednotlivcov a spoločenstiev položia princípy výlučne vlastného záujmu a trhovej logiky. Vzniká tak svet, v ktorom už nie je miesto pre tých, ktorí sa ocitli v ťažkostiach, ani milosrdenstvo pre tých, ktorí sa mýlia, ani súcitiť s tými, ktorí trpia a nevedia si poradiť.

Ak chceme zasiahť pre budúcnosť, a to aj na sociálnej a ekonomickej úrovni, dobre urobíme, ak sa vrátíme k tomu, aby sme za základ našich rozhodnutí považovali evanjelium milosrdenstva.

A tak sa dostávame k tretiemu slovu: *svedectvo*. V tomto ohľade si môžeme vziať príklad zo života a diela Anny Ježišovej v deň jej blahorečenia. Táto žena bola vo svojej dobe jednou z protagonistiek veľkého reformného hnutia v Cirkvi, kráčajúc v stopách „velikánky ducha“ - Terézie z Avily.

V čase, ktorý bol poznačený bolestnými škandálmi v kresťanskej komunite i mimo nej, dokázala ona a jej spoločníčky

svojím jednoduchým a chudobným životom modlitby, práce a dobročinnosti priviesť späť k viere toľko ľudí, že niekto označil ich nadáciu v tomto meste za „duchovný magnet“.

Odporúčajme sa k nej v modlitbe, napodobňujme jej cnosti a obnovme s ňou naše odhodlanie kráčať spoločne v Pánových šľapajach.

Proskomídia

(obrad prípravy Darov k posväteniu na liturgii)

Názov tejto prvej časti liturgie pochádza z gréckeho slova „proskomidzo“, čo znamená obetujem, prinášam, pripravujem. Je to teda obrad prípravy Darov - chleba a vína - k posväteniu na svätej liturgii.

Základy tejto časti liturgie môžeme vidieť

v ranokresťanskom obrade, počas ktorého všetci veriaci prinášali so sebou do chrámu rôzne dary na obetovanie,

najčastejšie však chlieb a víno. Nad týmito prinesenými darmi sa neskôr modlil biskup alebo kňaz a spomínal mená tých, ktorí ich priniesli.

Postupom času nadobudol obrad proskomídie aj symbolický význam. Proskomídia je vyjadrením skrytého života Ježiša Krista, od jeho narodenie až po jeho verejné účinkovanie. Jednotlivé obrady proskomídie sú symbolmi rôznych udalostí detských rokov Ježiša Krista.

Mnohí liturgisti zastávajú názor, že v proskomídi sa zobrazuje narodenie Ježiša Krista, ktorý prijal telo, aby

priniesol obeť za spásu sveta. Prosfora, z ktorej sa vyberá Baránok, označuje Presvätú Pannu (sv. patriarcha Germán), žertveník zobrazuje jaskyňu a Golgotu, diskos jasle, do ktorých bol položený chlapec Ježiš Kristus, hviezdička označuje tú hviezdu, ktorá viedla

mudrcov do Betlehemu, pokrovce zobrazujú plienky. Čaša, kadidelnica a tymián v nej horiaci

zobrazujú dary prinesené mudrcami - zlato, kadidlo a myrhu. Modlitby a doxológie predstavujú poklonu a oslavu Boha, ktoré vzdávali Spasiteľovi pastieri a mudrci. S týmto sa na proskomídi spomína, s vyrieknutím prorockých slov, utrpenie a smrť Pána. Tým sa naznačuje to, pre čo sa narodil, prišiel na zem - t.j. aby trpel a zomrel za hriechy ľudí.

Samotné dary na obrad proskomídie pripravoval diakon, ale nemodlil sa nad nimi. Diakon sa totiž nikdy nemodlil (-í) v svojom mene, ale v mene spoločenstva.

Nasleduje vykrajávanie jednotlivých častok z prosfor a ich ukladanie na

diskos: z prvej prosfory sa vykrajáva Baránok, predstavuje Telo Ježiša Krista; z druhej sa vykrajuje čiastka na česť a pamiatku Preblahoslavenej Panny Márie; z tretej prosfory sa vykrajuje deväť čiastok za svätých: prorokov, apoštolov, hierarchov, mučeníkov, prepodobných a všetkých spravodlivých; Nakoniec z ostatných prosfor sa prikladajú čiastky za živých a mŕtvych, na ich pamiatku a odpustenie hriechov.

Po skončení kladenia čiastok, berie kňaz kadidelnicu a kladie tymián na uhlie a požehnáva ho ako duchovnú ľubovôňu, prosiac prijať ho na nebeský žertveník a zoslať milosť Svätého Ducha.

Kňaz okiadza hviezdu a pokrovce a stavia hviezdu na diskos: 1. aby sa pokrovce nedotýkali svätého chleba; 2. hviezdica predstavuje hviezdu, ktorá zasvietila nad novonarodeným Spasiteľom v Betleheme.

Potom sa pokrýva diskos a čaša pokrovcami: 1. z ostražitosti; 2. na oslavu toho, že sila a všemohúcnosť Krista od prvých rokov jeho života do čias, keď Boh Otec vydal o Ňom svedectvo (Mt 3, 17), boli ukryté pod šatom ľudského tela, ale od vzkriesenia sa jeho tajomné Posolstvo zjavilo celému svetu.

Okiadzanie svätých darov znamená: 1. ich posvätenie; 2. symbolizuje znak aromatických látok, ktoré boli prinesené

k pochovaniu tela Ježiša Krista; 3. sú spomienkou na dary – kadidlo a myrhu – ktoré priniesli mudrci novonarodenému Ježišovi Kristovi.

Okiadzaním kňaz ďakuje a oslavuje Boha za tajomstvo vtelenia, utrpenia a vykúpenia. Predkladanie pripravených darov na obetu sa koná v záverečnej modlitbe, keď kňaz sa s nábožnosťou modlí, okiadza dary a prednáša modlitbu svätého Jakuba, Pánovho brata. V nej volá k Bohu Otcovi, ktorý dal svojho Syna za pokrm celému svetu a od ktorého ľudstvo prijalo požehnanie i osvietenie; a prosí Ho, aby požehnal predložené dary na svoj nebeský prestol a spomenul si na tých, ktorí tieto dary priniesli a aj na tých, za ktorých sú dary prinesené.

Potom diakon okiadza prestol a chrám podľa poriadku, aby: 1. očistil zhromaždených na liturgii od nečistôt sveta; 2. vyhnal duchov tmy, ktorí chcú človeku zlými myšlienkami zabrániť myslieť na Boha.

Svätý patriarcha Germán píše, že okiadzanie znamená čistú modlitbu dobrých skutkov, z ktorých pochádza ľúbezna vôňa, ako hovorí apoštol Pavol: „... sme Kristovou ľubovôňou pre Boha“ (2 Kor 2, 15).

Toto okiadzanie na začiatku liturgie je starobylým zvykom, ako o tom svedčia aj mnohí liturgisti vo svojich dielach.

Liturgický program

Liturgický program po 20. nedeli po Päťdesiatnici

od 07.10. do 13.10. 2024

Pondelok 07.10.	Sv. mučeníci Sergej a Bakchus	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Jozef 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Milan 2. † Helena (panychída) 3. † Anna (panychída)
Utorok 08.10.	Prepodobná matka Pelágia	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária, Mária, Michal... 18:00 sv. lit. (slov.) † z rod. Nemcovej
Streda 09.10.	Sv. apoštol Jakub Alfejov	06:30 sv. lit. (csl.) † Slavomír, Mária 18:00 sv. lit. (slov.) † Peter
Štvrtok 10.10.	Sv. mučeníci Eulampius a Eulampia	06:30 sv. lit. (csl.) † Jaroslava, Ján 18:00 sv. lit. (slov.) † Ján, Mária, Štefan...
Piatok 11.10.	Sv. apoštol Filip, jeden zo siedmych diakonov zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Ivan, Vasil', František 18:00 sv. lit. (slov.) † Štefan, Ján, Mária...
Sobota 12.10.	Sv. muč. Probus, Tarach a Andronik	07:00 sv. lit. (csl.) † Anna (panychída) 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † z rod. Koscelanskej
Nedeľa 13.10.	21. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Karpos a spol. hl. 4	07:30 sv. lit. (slov.) * Zoltán, Christián 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Mária 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Viktória s rod.

Liturgický program

Liturgický program po 21. nedeli po Päťdesiatnici od 14.10. do 20.10. 2024

Pondelok 14.10.	Naša prepodobná matka Paraskeva Trnovská	06:30 sv. lit. (csl.) † z rod. Maturkaničovej... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária, Andrej 2. † Volod'a
Utorok 15.10.	Prep. otec Eutymios Nový	06:30 sv. lit. (csl.) * Peter, Božena, Alex 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária
Streda 16.10.	Sv. muč. Longin Stotník	06:30 sv. lit. (csl.) † Ladislav, Irena, Anna... 18:00 sv. lit. (slov.) † z rod. Mauriovej, Dibovej...
Štvrtok 17.10.	Sv. prorok Ozeáš	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej, Michal, Helena, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna (panychída)
Piatok 18.10.	Sv. apoštol a evanjelista Lukáš zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej 18:00 sv. lit. (slov.) † Juraj, Anna
Sobota 19.10.	Sv. prorok Joel Sv. muč. Varus	07:00 sv. lit. (csl.) † Peter 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna
Nedeľa 20.10.	22. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. veľkomoč. Artemios hl. 5 Zbierka: Misie	07:30 sv. lit. (slov.) * Patrícia, Jana, Jakub, Peter 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Mária s rod. 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Nina

Svätý a slávny apoštol Tomáš

(Liturgický kalendár – 6. október)

Meno Tomáš má hebrejský pôvod a znamená „dvojča“. V Jánovom evanjeliu nosí prívlastok Didymus – dvojča. Nesprávne chápanie tohoto mena viedlo k názoru, že Tomáš je dvojčaťom Ježiša, Eleazára, alebo Lýzie. V apokryfnej korešpondencii Ježiša s kráľom Abgarom, sa nachádza sýrsky dodatok, ktorý Tomáša nazýva Judáš a Tomáš. Podľa týchto apokryfných spisov, vraj s Filipom a Matúšom prijal od Pána po vzkriesení tajné zjavenia, ktoré zaznamenal.

Jánovo evanjelium ho opisuje, ako vraví, že je pripravený zomrieť s Ježišom, pri poslednej večeri, ako toho, ktorý nevie, kam Ježiš ide, a napokon pri zjavení sa Ježiša večer dňa vzkriesenia.

K zvesti o vzkriesení sa spočiatku správa odmietavo a žiada vidieť a dotknúť sa Ježišových rán. Pretože ho o osem dní neskôr sám Ježiš k tomu vyzval, vyznáva svoju vieru zvolaním: Pán môj a Boh môj.“ Tomáš potom ako prvý nazýva Ježiša výslovne „Bohom“.

Podľa Origena, Klementa a Sokrata, po rozohnaní apoštolov, Tomáš priniesol

Evanjelium do Partskej ríše. Hieronymus a Dorotheus okrem Partskej ríše, spomínajú ďalšie národy a Tomášovu smrť umiestňujú do Indie. Okrem Hieronyma to potvrdzuje milánsky biskup Ambróz, Gregor Naziánsky, Nikefor a Paulín z Noly.

V Indii sa Tomášovi podarilo priviesť ku kresťanstvu kráľa Gundaphara.

Archeologické nálezy mincí, ktoré dosvedčujú existenciu kráľa Gundaphara z prvého storočia, ako aj veľmi stará tradícia o hrobe apoštola Tomáša v Mailapure, sú dostatočným argumentom, že Tomáš v Indii pôsobil.

Tomáš zomrel mečom alebo kopijou, podľa Herakleóna prirodzenou smrťou, neskôr ako zomreli Peter a Pavol.

Veľkú časť Tomášových relikvií preniesli v 3. storočí do Edessy. Ján Zlatoústý spomína jeho edesský hrob ako jeden zo štyroch známych hrobov apoštolov. Odtiaľ preniesli v roku 1258 jeho relikvie na grécky ostrov Chios a z Chiosu do talianskeho prístavného mesta Ortona, kde sa uctieva až dodnes.

Kameň v kapse (príbeh pre potešenie duše)

Istý žobrák raz predstúpil pred boháča, aby ho poprosil o kúsok chleba. Boháč nielen, že mu nič nedal, ale keď žobrák neodchádzal, rozhneval sa, zodvihol kameň a hodil ho doňho.

Žobrák ten kameň vzal a vložil si ho do kapsy so slovami: „*Vezmem si ten kameň pre prípad, že príde hodina, keď ho budem môcť hodiť do boháča.*“

Celý život nosil so sebou tú ťarchu, ten kameň v kapse i v srdci. Napokon nadišiel čas hodiť ho.

Boháč sa dopustil zločinu, prišiel o celý svoj majetok a skončil vo väzení.

Práve v ten deň sa žobrák ocitol na ceste popri ňom. Uvidel boháča s putami na rukách. Podišiel k nemu, vybral z kapsy kameň a napriahol ruku, že ho hodí. Chýbala mu však odvaha, a tak nechal kameň vyklízuť na zem.

Povedal si: „*Úbožiak! Bol bohatý a spupný, ale teraz mi ho je ľúto. Prečo som so sebou toľký čas nosil ten kameň? Bola to hlúposť!*“

Počúvanie

Istého mladíka pozval priateľ na svadbu. Prekvapilo ho, koľko ľudí prišlo mladomanželom zablahoželať.

Všimol si, že hostia a rodičia mladomanželov si vymieňajú obvyklé frázy bez toho, aby si uvedomili, kto čo vlastne povedal.

Aj on sa teda postavil do radu gratulantov.

Keď sa dostal k prvému z príbuzných, pokojne s úsmevom na perách povedal: „*Dnes mi zomrela manželka.*“

Dostalo sa mu aj nasledujúcej odpovede: „*Veľmi pekne ďakujeme, ste zlatý.*“

Zopakoval svoju vetu aj ďalšiemu príbuznému zo svadobných hostí a odpoveď znela: „*Ďakujeme, je to od vás milé.*“

Napokon predstúpil pred samotného ženícha a aj jemu zopakoval svoju vetičku. Tentoraz ženíchova odpoveď znela: „*Ďakujem. Teraz si na rade ty, starý môj!*“